

פסיקה אחידה בישראל

♦ **סמכות וקבלת מרות** ♦ **ריבוי דעות, והכרעה אחת**

♦ **למה יש לנו יותר מעשרים סוגי כשרות במדינה?**

♦ **מדוע לא קמה סנהדרין בימנו?** ♦ **החובה להתכנס ולהחליט**

במאמר זה שני חלקים:

בחלק הראשון – לימוד – סוגיות מן התלמוד העוסקים בנושא.

החלק השני – דיון בעניין פסיקה אחידה לאור המצב בישראל היום.

היהדות, כפי שציג מסמך זה, מחייבת לקבוע דין אחד לכל העם, ובעיקר – בענייני הלכה.

לגבי מדרשים (כוונות הטקסט המקראי, רעיונות ואידיאות) כבר נאמר "שערי דרוש אינם ננעלים", וכל איש גדול בתורה בישראל יכול לדרוש על פי הבנתו, והמדרשים מלאים באלפי דוגמאות של "דרושים" שונים ואפילו הפוכים לאותו הפסוק, והעולם ממשיך להתקיים.

אבל לגבי המעשים/המצוות יש כללים ברורים, וקיימת חובת ההכרעה על הלכה מוסכמת, כפי שיעידו הקטעים הבאים מן התלמוד, שהם ידועים ומוכרים, וחשוב להביאם בתחילת הדברים, בהיותם משמשים יסוד למאמר זה.

חלק ראשון: שלוש סוגיות מן התלמוד

סוגיה ראשונה: "תנורו של עכנאי" – לא בשמים היא! הלכה – אחרי רבים להטות.

[תלמוד בבלי, בבא מציעא, ט/ב]

בדיון הלכתי בעניין טומאה או טהרה של תנור, רבי אליעזר טען שהתנור טהור, בניגוד לדעתם של כל שאר החכמים שקבעו שהתנור טמא.

הטקסט בתלמוד [בסוגריים באותיות TAHOMA - הבהרות]

.. רבי אליעזר מטהר וחכמים מטמאים,

.. באותו היום השיב רבי אליעזר כל תשובות שבעולם ולא קיבלו הימנו [לא שיכנע את חבריו].

אמר להם: "אם הלכה כמותי חרוב זה יוכיח". נעקר חרוב ממקומו מאה אמה ...

אמרו לו: אין מביאין ראיה מן החרוב [הוכחה זאת, החרוב, לא רלוונטית לעניין הלכה].

חזר ואמר להם: "אם הלכה כמותי אמת המים יוכיח".

חזרו אמת המים לאחוריהם [המים זרמו בכיוון ההפוך, בניגוד לטבע].

אמרו לו: "אין מביאין ראיה מאמת המים".

חזר ואמר להם: "אם הלכה כמותי כותלי בית המדרש יוכיח".

הטו כותלי בית המדרש ליפול . [הכתלים אמנם נטו, אבל לא נפלו].

גער בהם [בכתלים] רבי יהושע, אמר להם:

"אם תלמידי חכמים מנצחים זה את זה בהלכה, אתם מה טיבכם?" [מה עמדתכם בעניין זה?] לא נפלו מפני כבודו של רבי יהושע ולא זקפו מפני כבודו של רבי אליעזר, ועדיין מטין ועומדין. חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי מן השמים יוכיחו. והשמים אכן "מתערבים" לטובת רבי אליעזר: יצאתה בת קול ואמרה:

"מה לכם אצל רבי אליעזר, שהלכה כמותו בכל מקום?" [שדוע שהלכה תמיד על פי רבי אליעזר!] עמד רבי יהושע על רגליו ואמר:

"לא בשמים היא!" [אין לשמים כל צד בויכוח הזה! ההחלטה היא כאן בארץ, בידי החכמים]. מאי "לא בשמים היא"? [מה פירוש "לא בשמים היא"?], ומסבירים:

אמר רבי ירמיה: שכבר נתנה תורה מהר סיני אין אנו משגיחין בבת קול, [לא שומעים בקולה של בת קול] שכבר כתבת בהר סיני בתורה "אחרי רבים להטות" [בהלכה, הרוב קובע].

מסופר כי שנים רבות אחרי מקרה זה, פגש רבי נתן את אליהו הנביא ושאל אותו: "מה עשה הקדוש ברוך הוא באותה שעה שיצא רבי יהושע נגד בת הקול?" ענה לו אליהו: הקדוש ברוך חייך ואמר: "נצחוני בני, נצחוני בני", כלומר, הצדק איתם.

בכך למעשה תם הדיון והובהר באופן שאינו משתמע לשני פנים העיקרון של קביעת הלכה ע"י רוב. חבריו החכמים שרפו את כל מה שטוהר רבי אליעזר באמצעות תנור זה, ובנוסף גם נידו אותו, דבר חמור מאין כמוהו!

אבל גורמי הטבע המשיכו להתערב לטובת רבי אליעזר כדי להראות כוחו ולהוכיח צדקתו, כפי שמסופר בהמשך: "אך גדול [מכה גדולה] היה באותו היום, שבכל מקום שנתן בו עיניו רבי אליעזר נשרף".

ועוד הפגנה של כוחות הטבע לטובתו של ר' אליעזר: מסופר שרבן גמליאל שהיה הנשיא באותה התקופה, היה באותה השעה בספינה. "עמד עליו נחשול לטבעו. אמר "כמדומה לי שאין זה אלא בשביל רבי אליעזר בן הורקנוס" [כלומר, שמפני צערם וכאבו של רבי אליעזר מענישים כל מי שפגע בו]. עמד על רגליו ואמר: "רבונו של עולם! גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי אלא לכבודך, שלא ירבו מחלוקות בישראל". נח הים מזעפו.

כלומר: למרות שהשמים וכוחות הטבע העידו בהתערבותם שהצדק עם רבי אליעזר, ההלכה קיימת ועומדת על פי הכלל הרוב קובע!

וחייבים להזכיר שמדובר כאן ברוב של חכמים, ידענים ובעלי מידות טובות, ולא רוב של נבחרים [פרלמנט] שיש להם עניין אישי, כיתתי או פוליטי המנחה אותם בהחלטותיהם.

¹ דברים ל, יב

סוגיה שנייה: "במקלך ובמעוטיך" – תבטל דעתך מפני פסיקת בעל הסמכות!

במשנה מובא סיפור בקשר לקביעת מועד תחילת החודש. לכך דרושים שני עדים שראו מולד הלבנה. המשמעות היא שמועד תחילת החודש קובע את מועדי כל החגים. נביא את הסיפור והדיון בעקבותיו מתוך התלמוד הבבלי, מסכת ראש השנה [כה.]: רבן גמליאל, שהיה הנשיא, קבל עדות של שני אנשים. רבי דוסא טען שהם עדי שקר. רבי יהושע ששמע את טיעונו הסכים עם ר' דוסא, בניגוד לדעתו של רבן גמליאל, הנשיא.

המשך הטקסט בתלמוד**הסבר והרחבה**

שלח לו רבן גמליאל:

גזורני עליך שתבוא אצלי במקלך ובמעוטיך ביום הכיפורים שחל להיות בחשבונך.

פסיקתו של הנשיא היא פסיקה, מעצם היותו הנשיא! וניתן ללמוד זאת מן הפסוק "אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם [כלומר, אתם תקראו-תקבעו אותם], אפילו אם לא נקבעו בזמנך, כלומר גם אם טעיתם! אין לנו מועדים אלא את אלה שאנחנו קבענו!

הלך ומצאו רבי עקיבא מיצר. אמר לו: יש לי ללמוד שכל מה שעשה רבן גמליאל עשוי, שנאמר "אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם", בין בזמנך בין שלא בזמנך. אין לי מועדות אלא אלו.

טיעון נוסף לחובה לציית לפסיקתו של הנשיא; אם נטיל ספק בפסיקתו של רבן גמליאל הנשיא, אנחנו צריכים להטיל ספק בכל בתי הדין שהיו לישראל ופסיקותיהם, כולל של משה רבנו ובית דינו, שכלל את משה, אהרון, נדב, אביהו ושבעים זקנים!

בא לו אצל ר' דוסא בן הורכנס, אמר לו: אם באין אנו לדון אחר בית דינו של ר"ג, צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית דין שעמד מימות משה ועד עכשיו. שנאמר "ויעל משה ואהרן נדב ואביהו ושבעים מזקני ישראל".

נטל מקלו ומעותיו בידו והלך ליבנה אצל רבן גמליאל ביום שחל יום הכיפורים להיות בחשבונך. עמד רבן גמליאל ונשקו על ראשו, אמר לו: בוא בשלום רבי ותלמידי. רבי - בחכמה, ותלמידי - שקבלת את דברי.

סוגיה שלישית: "נעצו חרב בבית המדרש" – לא חיים עד שמתקבלת הכרעה!

[תלמוד בבלי, מסכת שבת ז.].

התלמוד**הסבר והרחבה****נעצו חרב בבית המדרש.**

אמרו: הנכנס יכנס והיוצא אל יצא.

חסמו את היציאה מבית המדרש כדי שיתאספו כל החכמים ויגיעו לכלל הכרעה בקביעת הלכה!

ואותו היום היה הלל כפוף ויושב לפני שמאי כאחד

הלל, שהיה נשיא הסנהדרין, מתוך ענווה ומתוך רצון שלא לעורר מחלוקת, ירד ממקומו [הקבוע, שהיה מוגבה], וישב לפני שמאי באחד ממושבי התלמידים. כניעתו של נשיא

מן התלמידים, והיה קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל. הסנהדרין והשפלתו היו מאורע מזעזע בעיני העם, מעין חטא העגל. הנשיא הוכרח לשבת בהכנעה לפני שמאי, ושיטת בית שמאי **גברה בהצבעה** שנערכה באותו יום.

וגזור שמאי והלל, ולא קבלו מינייהו. ואותו תלמידיהו גזור, וקבלו מינייהו. והסכימו ביניהם הלל ושמאי ופסקו, ולא קבלו מתכנסי בית המדרש את פסיקתם. **ובאו תלמידיהם ופסקו, והפסיקה התקבלה! [ברוב].**

חייבים לקבל פסק הלכה, ולמען זאת עושים הכל: כולל שגדול הדור ימחל על כבודו מפני פסק הרוב! ועוד, פסק הוא פסק, **אפילו אם הרוב נקבע ע"י התלמידים** ולא ע"י שני גדולי הדור!

עד כאן מובאות מן התלמוד

נסכם: מהם הכללים לגבי פסיקה העולים מן הקטעים בתלמוד?

1. "לא בשמים היא!" אחרי שהתורה ניתנה, היא עכשיו בידנו ואנחנו אלה המפרשים אותה והמחליטים, ואין לצפות ולא להישמע לשום "בת קול".
2. גם אם יעידו השמים כי אחד החכמים צודק, אפילו הוא החכם מכולם, אפילו אם עד עכשיו בכל הדיונים ההלכה נקבעה לפי דעתו - אין הלכה כמותו בכל נושא באופן אוטומטי. אלא - הפסיקה הקובעת - היא פסיקתו של הנשיא, גדול הדור. מרגע שהחליט - היא הפסיקה הנכונה, וכולם צריכים להתיישר על פיה ולהתנהג בפועל על פיה.
4. ההחלטה נקבעת בכל נושא בפני עצמו, לגופו של עניין.
5. ההחלטה מתקבלת בעקבות דיון ושכנוע, או ע"י הצבעה, על פי הרוב.
6. חובה לקבל הכרעה, לא משאירים עניין פתוח בהלכה.
7. פסיקה שנקבעה - נקבעה לדורות. לא משנים פסיקות של הפוסקים של הדור הקודם. שאם כן, מותר היה גם להעמיד בספק ולדון מחדש גם פסיקותיהם של משה רבנו ובית דינו.
8. ענייני כבוד לא שייכים לעניין! בעל הסמכות באותו הדור הוא הקובע.
9. הרוב קובע, ואפילו הם תלמידים.
- מכל הנ"ל משתמע מסר חשוב מאוד, והוא:
10. **אין לאף אחד זכות לדבר בשם אל-הים - "לא בשמים היא!" בכל דור קובעים בני הדור.**

חלק שני: דיון - פסיקה אחידה בישראל

פתיחה. על רקע החיוב והנוהג החד-משמעי להגיע לפסיקה אחידה [שהיא הלכה בפני עצמה] כפי שמשתקף בתלמוד, ושכולם, כולל חכמים גדולים שבדרך כלל "הלכה כמותם" יקבלו אותה עליהם [כמו רבי אליעזר בן הורקנוס בעניין התנור], צר מאוד לראות בימנו ובמקומותינו פסיקה שונה לקהלים שונים. וידועות מחלוקות ביהדות אירופה, שבמקום להתכנס ולהחליט ["נעצו חרב בבית המדרש!"], התפצלו לחצרות, דבר המזכיר, להבדיל, את הפיצולים בנצרות לעשרות זרמים.

ואמנם, החרו-החזיקו אחריהם, החרדים-הספרדים בהתקבצות סביב חצרות צדיקים [או יותר נכון קברי אבותיהם של הצדיקים]. אבל, לפחות מבחינת הפסיקה אין כמעט ספרדי היום שלא יקבל את פסיקתו של הרב עובדיה יוסף.

כשרות. בנושא הכשרות, למשל, עד אמצע שנות השמונים של המאה העשרים, הייתה לספרדים כשרות אחת. הם הסתפקו בהכשר של הרבנות הראשית לישראל. אלא שגם כאן הלכו הספרדים אחר אחיהם החרדים האשכנזים ועשו כשרות לעצמם. ואם יש כבר הכשר נוסף אז מדוע שלא יהיו כשרויות נוספות, כל רב מטעם עצמו. כיום קיימים יותר מעשרים סוגי הכשרים [רבנות ראשית, בד"ץ, לנדאו, בית יוסף ועוד ועוד]. חשוב להזכיר שהרבה כסף יש בביזנס הזה, לא הכול לשם שמים.

פסיקה אחידה בקהילות היהודיות במרוקו.

מקורותיה של הפסיקה האחידה אצל הספרדים יצוקים במשנה ובתלמוד, והמשיכו לנהוג כך גם בגולה!

כאשר הגיעו מגורשי ספרד למרוקו בסוף המאה ה-15, גילו, מטבע הדברים, הבדלים באורחות החיים וההלכה בינם ובין היהודים הוותיקים. אלא, שהתושבים החדשים, המגורשים, הביאו איתם לקהילה היהודית במרוקו את החובה לקבל הכרעה בפסיקה - בדיון ושכנוע או בהצבעה [קביעת הרוב], כמו שמחייב התלמוד.

אחד העניינים שהיו חלוקים עליהם היו דיני שחיטה. אבל, לאחר יובל שנים של שחיטה נפרדת התכנסו הרבנים משתי הקהילות והחליטו להחליט. וכך, לפני 450 שנה התקבלו דיני שחיטה וכשרות אחידים בכל מרוקו. וההחלטות נמסרו, התקבלו ויושמו ברוב שטחה של הארץ הגדולה הזאת [גדולה בשטחה פי 40 ממדינת ישראל], בתקופה ההיא, עם מגבלות של תנועה קשה בין הערים המרכזיות ואחרוני הכפרים בהרים, ללא טלפון, דפוס ודואר מסודר.

ובארץ, בימנו אלה.

ידוע על רב של עיר בישראל, שבמסגרת סמכותו ותפקידו הממלכתי נותן הכשרים מטעם הרבנות הראשית, שיש לו גם חברה הנותנת "הכשר פרטי" משלו. לעומת זאת, מסופר על הרב שלום משש מירושלים, שנהג לאכול בשמחות שנערכו באולמות בעלי תעודת כשרות של הרבנות הראשית. אמרו לו שראוי לכבוד הרב להקפיד על כשרות

מחמירה יותר, ותשובתו: "ההכשר הזה הוא שלי, אם אני לא מחשיב את ההכשר של עצמי, מדוע שיסמכו עליו אחרים?"

מתי חל יום הכיפורים ביפן?

במלחמת העולם השנייה עברה ישיבת מיר מפולניה ליפן, והייתה מחלוקת אם יפן נמצאת במרחב הזמן של פולניה, ממנה יצאו, או שקו הזמן מפריד בין סין ליפן, והמשמעות היא, יש להסיג את התאריך אחורה ביום אחד. ראשי הישיבה היו בדעה שיפן הינה חלק מיבשת אסיה-אירופה לצורך זה והתאריך נשאר כמו בפולין. ואילו ה"חזון איש" פסק אחרת ושלח אליהם מברק בערב יום הכיפורים שלו, בזו הלשון: "אכלו מחר [ביום שחל אצלנו באירופה יום הכיפורים], וצומו מחרתיים [יום אחריו]".

והביצוע בפועל: חלק צמו ביום האחד, חלק ביום השני, והיו שצמו בשני הימים מטעם הספק. אמנם, בלא סנהדרין, ובלא נשיא וראש גולה לא ברור מי הפוסק באותו הדור. אבל, משום מה, ראשי הישיבה וה"חזון איש" גם לא "החליטו שיש להחליט", כלומר להתכנס לשיחה ולדיון לשם קבלת החלטה מוסכמת. מבלי לפגוע בגדולי אותו הדור, תמוה מאוד מדוע לא יישמו את מה שלימדו אותנו אליהו הנביא בשמו של הקב"ה [ניצחוני בני"], רבן גמליאל ורבי יהושע ור' עקיבא [במקלך ובתרמילך], ושמאי והלל [הטילו חרב בבית המדרש].

זכותנו וחובתנו לשאול את פוסקי הדור:

מדוע אתם לא פועלים להגיע להסכמה? לא לקחת אחריות? לפצל את עם ישראל עם כל מחלוקת חדשה שעולה? הרי מחלוקות היו ויהיו תמיד!! ומהו התלמוד אם לא קובץ מרתק של מחלוקות שנדונו וסוכמו? זה היתרון של היהדות, מאבני היסוד שלה - שהיא מעשית, חיה ונושמת, היא לא קופאת על שמריה בערבות השלג של רוסיה ופולניה. יש בארץ קהילות רבות, עוד שנים בודדות בלבד יחיה בארץ רובו של העם היהודי. וגם בלי רוב זה לא צריכים לחכות למשיח שיפסוק מהם כללי הכשרות שיש להחיל על כולם ["לא בשמים היא!"].

אלא, שהתשובה ברורה, וכואבת.

הליטאים והחסידים לא יקבלו את פסיקתו של הרב עובדיה יוסף. וייתכן שגם לא יקבלו האחד את פסיקתו של השני.

אלא, שאין חובה שהאחד יקבל פסיקתו של השני. **כי אם מתקבלת פסיקה אחת, כפי שמחייבת היהדות, לא קיימת בכלל "פסיקתו של השני".**

לשם כך יש חובה להתכנס ולהחליט. אין חובה שכולם יסכימו עם כולם, אבל יש חובה להסכים שיש להחליט. וכצעד הכרחי, **יש להקים גוף מחליט.**

אבל לצערנו, אפשר להניח שחלק אחד של העם לא יקבל זרם אחר אפילו כבר-שיח לדיון הלכתי, ולא את הרבנים שיוצעו על ידו לגוף זה כברי סמכא לפסיקה, כלומר שקולם יילקח בחשבון בהכרעה.

וגוף "דן ומחליט" כזה, שיוקם בשלב ראשון רק לצורך ענייני כשרות, אולי ימשיך וידון בנושאים הלכתיים אחרים. לא חייבים להעלות לדיון והצבעה נושאים השנויים במחלוקת

חריפה כמו עניין ההתיישבות, שבשלב זה כדאי להשאיר אותה מחוץ להלכה, אפילו מן הטעם שהסיכוי להגיע להסכמה הוא אפסי.

ואולי בעוד מספר שנים או דורות, הגוף המחליט ייפחך ל"מעין סנהדרין". ולשם כך לא צריך את המדינה ולא את מוסדותיה. רק החלטה של מנהיגי שומרי המצוות להתכנס. **אפילו לא להתאחד, רק להתכנס.**

ריבוי דעות ביהדות.

ריבוי דעות ביהדות הוא מסימני החיים ואבני היסוד שלה, והוא בא בעסקת חבילה יחד עם החובה להכריע ביניהן. ריבוי הדעות לא רק מותר אלא חיוני והכרחי כדי שניתן יהיה לקבל החלטה הלכתית שלוקחת בחשבון צדדים רבים ככל האפשר של הסוגיה. ואולי רק בגלל ה**ביטחון** שבסוף תהיה גם הכרעה, הותר ריבוי הדעות. וגם הפוך: בגלל הוודאות שיוצגו דעות שונות, כלומר, שמובטח שהנושא ילובן מכל צדדיו, אפשר לסמוך על הפסיקה האחת שתקבל.

ריבוי פסיקות הוא מתכון לפירוד, ופירוד היא תופעה מתבדרת – אין אפשרות לדון ולהסכים על הלכה נוספת, המבוססת על הקודמת. כי אין קודמת. פירוד יוצר פירוד נוסף [כמו הנוצרים, להבדיל].

לעומת זאת, החלטה יוצרת מערכת מתכנסת. סוגרים עניין. ולא עוד, אלא שהעניין הסגור משמש נקודת התחלה ובסיס מוסכם לדיון הבא. יש אֶתחול [reset, resume] של המערכת. התכנסות היא סימן למערכת בריאה ויציבה, בעוד מערכת מתבדרת יוצאת מכלל שליטה, במערכת מתבדרת יוצאים מתוקפם החוקים המוכרים.

התכנסות ואיתחול [Reset] ביהדות [מאמר מוסגר].

לדעתי, התכנסות ואיתחול הוא מעקרונות היהדות. למשל: שישה ימים, שבת, ומתחילים מחדש. לא גוררים עייפות [ובמונחי הנדסת מערכות "שגיאות מערכת"] של השבוע הקודם, ומתחילים מחדש ["מאפסים את ה-DRIFT", את הסחיפה]. כמו כן שש שנים ושמיטה. וכן שבע שמיטות ויובל, כל שני דורות [שהם כחמישים שנה] מחלקים מחדש את המשאבים, שלא יצטבר כל הרכוש והכוח בצד אחד של המערכת. וכן, ערי מקלט לעצירת מעגל הדמים. ואפילו בדיני אבלות - יש איסור להתאבל לאחר פרק זמן מוגדר מאוד. בכל הדוגמאות האלה [ועוד הרבה] עוצרים ומתחילים מחדש. יש נקודת התחלה, ויודעים שעוד מעט עושים Reset למערכת והכול מתחיל שוב ממצב של מנוחה. הכול בשליטה.

לצערנו, במצב זה שהגדולים לא מקבלים האחד את השני כבר-סמכא לא תהיה התכנסות, תרתי משמע.

דעה שונה – מותרת פסיקה שונה לקהלים שונים.

חובה אקדמית היא להציג את הגישה הנוגדת, המתירה פסיקה שונה לקבוצות שונות. במסכת יבמות² נדונים שני נושאים:

² תלמוד בבלי, מסכת יבמות, [יג: עד יד:]. תודה לאראל סגל שהפנה אותי לדיון זה בתלמוד.

האחד - מחלוקת חריפה מאוד בין בית שמאי לבית הלל בעניין ייבום [חובת איש שאחיו נפטר לשאת את אשת אחיו המת]. ואגב כך מוזכרות מחלוקות נוספות בידינו נישואים.

והשני - על משמעות המושג "לא תגודדו" [דברים יד, א], שאחד הפירושים המוצעים הוא "אל תיעשו אגודות אגודות", כלומר, עם ישראל צריך להתנהג כחטיבה אחת ולא להתחלק לכתות נפרדות.

מבלי להיכנס לפרטי הסוגיה, אביא מספר ציטוטים וכמה הערות מסכמות:

1. התלמוד מביא דוגמאות להלכות שונות שנהגו **במקומות ישוב שונים**, כפסיקת רב המקום.

ובימינו: מנהגים שונים באותו הרחוב!

2. ועדין, אומר התלמוד שאורחים שהגיעו לישוב מסוים נהגו כפסיקת המקום. ואין צריך להגיד שאין נוהגים כך היום.

3. ועל אף המחלוקת החריפה בין שתי האסכולות, נכתב בפירוש:

"אע"פ שנחלקו בית שמאי ובית הלל [ולהלן רשימה של 7 נושאים שנחלקו בהם]:

בצרות, ובאחיות, בגט ישן, ובספק אשת איש, ובמגרש את אשתו ולנה עמו

בפונדק, בכסף ובשוה כסף, בפרוטה ובשוה פרוטה [עד כאן 7 הנושאים], לא נמנעו

בית שמאי מלישא נשים מבית הלל ולא בית הלל מבית שמאי. ללמדך שחיבה

וריעות נוהגים זה בזה לקיים מה שנאמר [זכריה ח] "האמת והשלום אהבו".

ואצלנו היום? לא תמצאו יותר מאחוז אחד של נישואים בין ליטאים לחסידיים, למשל. [בדוק, ואפילו קטן מאחד לאלף], וזאת מבלי שקיימת ביניהם כל מחלוקת הלכתית בידינו נישואים (!)

ואפשר עוד להרחיב, ולהיכנס לדיון מעמיק בסוגיה זאת עם מי שרוצה לסנגר בזכות פסיקות שונות. אבל, לימוד דפים אלה ביבמות רק חזק את דעתי על **החובה** לחתור לפסיקה אחידה - ואני חוזר לעניין הכשרות - כדי שעם ישראל יוכל לאכול האחד בשמחתו של רעהו באולמות ציבוריים. כיום, הרבה רבנים חרדים לא ישבו על שולחנם של רבנים אורתודוקסים שאינם חרדים.

על החמרה בדינים.

בדיון בעניין הכנת מרקחת רפואה בשבת [תלמוד בבלי, מסכת שבת, קלד/א], ר' מאיר [ר' מאיר בעל הנס הידוע] הקל, וחבריו החמירו. אבל, כאשר הגיע ר' מאיר לכלל מעשה, נהג לחומרה על פי דעת חבריו.

אמרנו לו חבריו: "דבריק יבטלו בחיך". כלומר, אתה אומר כך ונוהג אחרת. אתה, בעצם מעשיך, מבטל את פסיקתך.

אמר ר' מאיר לחבריו: "אע"פ שאני אומר כך וחבירי אומרים כך, מימי לא מלאני לבי לעבור על דברי חבירי".

והגמרא ממשיכה ומסיקה [מתורגם לעברית]: **הוא מחמיר על עצמו, אבל לכל העולם**

מותר. [ובמקור: "הוא ניהו דמחמיר אנפשיה אבל לכולי עלמא שרי"].

וראו שהמנהיגים היום ינהגו כמוהו - יחמירו על עצמם ולא יחמירו על כלל הציבור.

פסיקה אחידה היא הפתרון היחיד לחיים בצוותא.

בוודאי שמותר, ולפעמים גם טוב, לקיים מנהגים שונים שכל עדה הביאה עמה, ושהתקדשו עם השנים; החל במנגינות למזמורי התפילה, הוספת פיוטים לפי העדות השונות, ואפילו נוסחי תפילה שונים לימים הנוראים, כפי שאכן קיימים בפועל. כל שינוי כזה מספר את סיפור ההיסטוריה שלנו. ובהתחשב באלפיים שנות פיזור בין שבעים גלויות, ההבדלים הם די קטנים, יש לומר.

אני מדבר על אחדות ההלכה **במעשים** שהעדרה פוגעת באפשרות של חיים ביחד! **לא אחדות דעות!** [שהו פשיזם! המנגוד ליהדות]. יש להזכיר שוב, "שערי דרוש אינם ננעלים". וההבדל בפילוסופיה של היהדות **[בדעות]** בין הרמב"ם ור' יהודה הלוי, כמו הפער בין ליטאים וחסידים, הוא כרחוק מזרח ממערב. אבל, מבחינת **ההלכה**, כלומר **המעשים**, אין הבדל.

הגוף הפוסק יוכל להתיר מרחב של אפשרויות הלכתיות [הידור מצווה, החמרה במקרים מוגדרים, הקלות וכו']. אבל גם את "מרחב הפסיקות" הזה צריך לאשר גוף אחד. ועוד: על פי ה"אפשרות" לתת פסקי הלכה שונים, היינו צריכים לאשר חופה וקידושין הנעשים ע"י רבנים רפורמים [חס ושלום]. אבל, כשם שאת החופות רשאי לערוך רק רב שהוסמך ע"י גוף אחד [אורתודוקסין], כך צריך להיות לגבי כל הנושאים. אחרת כל אחד יעשה דין לעצמו. ואם מותר לכל אחד היום לעשות דין לעצמו, אז מחר יקום גוף חדש שגם הוא ימציא דין לעצמו.

למה הדבר דומה? לרישיון נהיגה שניתן ע"י אסכולות שונות בנהיגה, שלא לומר חוקי נהיגה שונים.

זאת הוכחה לוגית-מתמטית לכך שלא יכולה להתקיים בכלל המשוואה "פסיקות שונות עם קיום של חיים ביחד". אין פתרון למשוואה כזאת.

[והוכחה בדרך השלילה: נניח שיש פתרון, אזי יכולות להתקיים יחדיו אינסוף פסיקות, וזה גרוע מאוד, כפי שהסברנו (כל אחד יפסוק). ואם בכל זאת יש מנגנון המאפשר מספר סופי של פסיקות, אזי המנגנון הזה, הוא הסמכות האחת שאנו מדברים עליה].

לפני סיכום:

קדיש. אולי יתחילו עם משימה קטנה. קדיש אחיד. שיוכל כל אָבֵל להגיד קדיש בכל בית כנסת שיזדמן אליו. ושני אבלים לא יגידו שני "קדישים" שונים בפני ציבור אחד. לא בעיה גדולה, לא עקרוני. צריך רק להחליט להתכנס. לשבת יחד לכמה ישיבות בודדות.

סיכום

גלות הלכתית. יש לנו כיום גדולי תורה, כפי שהיו בכל הדורות, אלא שאין לנו "גדול מוסכם" אחד. כל גדול מייצג גלות מסוימת, וייתכן שיעבור עוד דור אחד או שניים עד שתצמח הסכמה. דרוש זמן. כלומר, על אף שהגענו לעצמאות מדינית אנחנו עדיין נמצאים בגלות מבחינה הלכתית. והפרדוקס הוא שעצמאות מדינית תלויה גם באומות העולם, בכוח, בעצמה צבאית, ועוד הרבה תנאים היסטוריים. ואילו היציאה מן הגלות ההלכתית תלויה רק

באלה המעוניינים בהלכה, ולא צריך אפילו את המדינה לשם כך. ולא רק שזה לא עולה כסף, אלא אפילו חוסך כסף.

עדיין לא הגיעה עת הגאולה להלכה. ההלכה עדיין נמצאת בגלות.

ולא בגלל המדינה, אלא בגלל פוסקי ההלכה.

ואם טעיתי בספק שאני מטיל לגבי קבלת [רוצה לומר, אי קבלת] פוסקי הדור האחד את השני [והשלישי] כברי-שיח והחלטה בענייני הלכה, יבואו-נא העובדות ויוכיחו אותי על פני. אני אתנצל בפני כל הכשרים שחשדתי בהם.

תקווה. אם היא קיימת, היא תבוא רק מן האמיצים שבין המחמירים, כלומר, מבין החרדים. שהרי הם לא יקבלו שום פסיקה של גוף אחר, בעוד כל הזרמים יקבלו את פסק ההלכה של הקהילה החרדית, לפחות בעניינים כמו כשרות. לצורך זה דרוש "זים" מתוך הקהילה החרדית שייקח על עצמו את המשימה לגייס את ראשי העדה להחלטה על התכנסות בצוותא עם "האחרים".